

Maakuntavaltuusto esityslista 23.03.2021 10:00

Kokoustiedot /Maakuntavaltuusto	1
§ 1 Kokouksen avaus	2
§ 2 Läsnäolijoiden toteaminen ja ääniluettelon hyväksyminen	3
§ 3 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	4
§ 4 Maakuntavaltuuston kokouksesta tiedottaminen	5
§ 5 Pöytäkirjantarkastajien valitseminen	6
§ 6 Kuhmoisten kunnan liittyminen Pirkanmaan maakuntaan/ maakuntavaltuuston jäsenen nimeäminen	7
§ 7 Maakuntavaltuuston jäsenen vaihtuminen	8
§ 8 Pirkanmaan liiton vuoden 2020 tilinpäätös	9
§ 9 Pirkanmaan liiton tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020	11
§ 10 Pirkanmaan liiton tilintarkastajan valinta vuosille 2021 - 2024	13
§ 11 Vastaus valtuustoaloitteeseen "Turve kuumentaa Pirkanmaatakin"	14
§ 12 Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet	22
§ 13 Maakuntavaltuuston kyselytunti	23
§ 14 Muut asiat	24
§ 15 Kokouksen päättäminen	25

Kokoustiedot	Aika Paikka	23.3.2021 klo 10.00 Teams -kokous	
Osallistujat	Puheenjohtaja Sofia Vikman		
Päätöksentekijät	Päätöksentekijät mainittu §:ssä 2		
Muut osallistujat	Roope Lehto	(x)	maakuntahallituksen puheenjohtaja
	Anna-Kaisa Ikonen	(x)	maakuntahallituksen 1. varapuh.joht.
	Juhana Suoniemi	(x)	maakuntahallituksen 2. varapuh.joht.
	Atanas Aleksovski	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Eveliina Asikainen	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Heikki Hakala	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Marja Heikkinen	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Aki Leppänen	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Marjo Mäkinen-Aakula	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Hanna Laine	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Heikki Luoto	(x)	maakuntahallituksen jäsen
	Esa Halme	(x)	maakuntajohtaja
	Petri Pikkuaho	(x)	hallintojohtaja
	Päivi Myllykangas	(x)	johtaja, innovaatio- ja tulevaisuustyö
	Ruut-Maaria Rissanen	(x)	alueidenkäytön johtaja
	Jukka Alasentie	(x)	aluekehitysjohtaja
	Tuomo Karman	(x)	talouspäällikkö
	Kirsti Palokangas-Kivilinna	(x)	viestintäpäällikkö
	Susanna Kuutilo	(x)	hallintosihteeri
Allekirjoitukset	Puheenjohtaja	Sihteeri	
	Sofia Vikman	Petri Pikkuaho	
Käsitellyt asiat	1 - 15 §:t		
Pöytäkirjan tarkastus	Paikka ja aika		
	Tampereella 2021		
	Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty		
Pöytäkirja yleisesti nähtävänä	Paikka ja aika		
	Pirkanmaan liiton toimisto 30.3.2021 klo 9.00 - 15.00.		
	Petri Pikkuaho, pöytäkirjanpitäjä		

1 § KOKOUKSEN AVAUS

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja avaa kokouksen.

2 § LÄSNÄOLIJOIDEN TOTEAMINEN JA ÄÄNILUETTELOON HYVÄKSYMINE

Perussopimus 12 § 1 momentti:

Kuntien edustajainkokous valitsee maakuntavaltuustoon jäsenkuntien kunnanvaltuustojen toimikautta vastaavaksi ajaksi kustakin jäsenkunnasta yhden jäsenen kutakin viimeksi pidettyjä kunnallisvaaleja edeltävän vuoden viimeisenä päivänä kunnassa asunutta alkavaa 10 000 asukasta kohden, kuitenkin enintään kolmanneksen rajoittamattomasta jäsenmäärästä. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen samasta ryhmästä ja kunnasta kuin varsinainen jäsen.

Perussopimus 13 § 1 momentti:

Maakuntavaltuuston kokouksissa on kullakin jäsenellä yksi ääni. Mikäli jäsen on esteellinen tai poissa siirtyy hänen äänivaltansa henkilökohtaiselle varajäsenelle.

Esityslistan mukana on lähetetty luettelo Pirkanmaan liiton maakuntavaltuuston jäsenistä ja heidän henkilökohtaisista varajäsenistään.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

todeta paikalla olevat maakuntavaltuuston jäsenet sekä varajäsenet

ja

hyväksyä ääniluettelon.

Päätös.

3 § KOKOUKSEN LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN

Pirkanmaan liiton hallintosäännön 64 §:n mukaan kutsu valtuuston kokoukseen on vähintään 7 päivää ennen maakuntavaltuuston kokousta lähetettävä erikseen kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kuntayhtymän verkkosivuilla. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu on lähetetty 16.3.2021 ja julkaistu liiton verkkosivuilla sekä virallisella ilmoitustaululla 16.3.2021.

Kuntalain 103 §:n mukaan maakuntavaltuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa jäsenistä on saapuvilla.

Päätösesitys. Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös.

4 § MAAKUNTAVALTUUSTON KOKOUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Maakuntavaltuusto on 26.6.2017 § 24 päättänyt, että maakuntavaltuuston kokouksista tiedotetaan julkaisemalla tieto liiton verkkosivujen lisäksi Aamulehdessä. Lisäksi kokouskutsu lähetetään tiedoksi jäsenkunnille.

Kokouskutsu on julkaistu ilmoitustaululla sekä Pirkanmaan liiton kotisivuilla 16.3.2021 ja Aamulehdessä 15.3.2021.

Lisäksi kokouskutsu on lähetetty jäsenkunnille 16.3.2021.

Kokouksesta tiedottaminen merkitään tiedoksi.

Päätös.

5 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALITSEMINEN

Pirkanmaan liiton hallintosääntö 82 §:

Maakuntavaltuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi yhden henkilön perussuomalaisten edustajista ja yhden henkilön sosiaalidemokraattien edustajista.

Päätös.

6 § KUHMOISTEN KUNNAN LIITTYMINEN PIRKANMAAN MAAKUNTAAN/ MAAKUNTAVALTUUSTON JÄSENEEN NIMEÄMINEN

Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen 29.8.2019 Kuhmoisten kunnan siirtymisestä Keski-Suomesta Pirkanmaalle 1.1.2021 alkaen. Samalla Kuhmoisten kunta siirtyy Keski-Suomen liitosta Pirkanmaan liittoon.

Pirkanmaan liiton perussopimuksen 12§:ssä todetaan, että mikäli jäsenkunta tulee liiton jäseneksi kesken toimikauden, valitsee se edustajansa valtuustoon noudattaen Pirkanmaan liiton perussopimuksen määräyksiä, siten että kuntalain 86§:n määräyksiä noudatetaan.

Lisäksi perussopimuksessa todetaan, että maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan kunnanvaltuuston jäsenistä, ja kustakin jäsenkunnasta valitaan yksi jäsen maakuntavaltuustoon kussakin kunnassa asunutta alkavaa 10000 asukasta kohden. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen samasta ryhmästä ja samasta kunnasta kuin varsinainen jäsen.

Pirkanmaan poliittisten puolueiden piirijärjestöt ovat sopineet, että Kuhmoisten kunta voi valita maakuntavaltuuston jäsenen ja varajäsenen vapaasti riippumatta siitä mihinkä ryhmään tai puolueeseen kunnanvaltuuston jäsen ja varajäsen kuuluvat. Päätös koskee vain nyt meneillään olevaa kunnallisvaalikautta.

Päätösesitys. Maakuntajohtaja Halme:

Maakuntahallitus päättää

pyytää Kuhmoisten kuntaa nimeämään edustajansa ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä Pirkanmaan liiton maakuntavaltuustoon 1.1.2021 alkaen siihen saakka, kunnes maakuntavaltuuston nykyinen toimikausi loppuu ja

antaa päätöksen tiedoksi Pirkanmaan maakuntavaltuustolle

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 30.11.2020

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

merkitä Kuhmoisten kunnan nimeämän edustajan tiedoksi.

Päätös. Merkitään tiedoksi, että jäsentä ei ole vielä nimetty.

MKV 23.3.2021

Kunnanvaltuusto nimesi kokouksessaan 7.12.2020 Pirkanmaan liiton maakuntavaltuustoon Kuhmoisten kunnan edustajaksi Kimmo Malinin ja hänen henkilökohtaiseksi varajäseneksi Minna Korppilan 1.1.2021 alkaen siihen saakka, kunnes maakuntavaltuuston nykyinen toimikausi loppuu

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

merkitä Kuhmoisten kunnan nimeämän edustajan tiedoksi.

Päätös.

Lisätietoja: Hallintojohtaja Petri Pikkuaho, p. 050 300 5180
petri.pikkuaho@pirkanmaa.fi

7 § MAAKUNTAVALTUUSTON JÄSENEEN VAIHTUMINEN

Pirkanmaan liiton perussopimuksen 12 §:

Mikäli jäsen tai varajäsen menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden tai muusta syystä eroaa valtuuston jäsenyydestä kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi, siten että kuntalain 86 a § toteutuu.

Kangasalan kaupunginvaltuusto kokouksessaan 15.2.2021/§ 14 nimesi maakuntavaltuuston edustajaksi Ranja Aukeen tilalle Jorma Mäntylän ja hänen varajäsenekseen Mikko Hakalan.

Päätösesitys. Maakuntajohtaja Halme:

Maakuntahallitus päättää

merkitä Kangasalan kaupunginvaltuuston päätöksen tiedoksi

ja

lähettää asian maakuntavaltuustoon.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 23.3.2021

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

merkitä Kangasalan kaupunginvaltuuston päätöksen tiedoksi.

Päätös.

Lisätietoja: Hallintojohtaja Petri Pikkuaho, p. 050 300 5180
petri.pikkuaho@pirkanmaa.fi

8 § PIRKANMAAN LIITON VUODEN 2020 TILINPÄÄTÖS

Maakuntahallitus on kokouksessaan 15.2.2020 päättänyt:

hyväksyä ja allekirjoittaa Pirkanmaan liiton vuoden 2020 tilinpäätöksen sisältäen toimintakertomuksen, tuloslaskelman ja taseen sekä niiden liitetiedot,

esittää maakuntavaltuustolle,

että Pirkanmaan palkintorahastoa vähennetään 7 000,00 € ja

että vuoden 2020 ylijäämä on 313 076,19 €,

antaa tilinpäätöksen tilintarkastajan tarkastettavaksi ja

antaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle kuntalain 121 §:n mukaisia toimenpiteitä varten.

Tarkastuslautakunta tekee valtuustolle ehdotuksen, onko tilinpäätös hyväksyttävä. Kuntalain 125.3 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksen valmistelusta valtuuston käsittelyyn huolehtii tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on tehdä valtuustolle ehdotus vastuuvapauden myöntämisestä.

Jäljennös vuoden 2020 tilinpäätösasiakirjasta, joka sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja niiden liitetiedot ovat esityslistan liitteenä.

Tilintarkastaja Päivi Rintala on antanut tilintarkastuskertomuksen tässä kokouksessa aikaisemmassa pykälässä.

Päätösesitys. Tarkastuslautakunta päättää

merkitä Pirkanmaan liiton tilinpäätösasiakirjat vuodelta 2020 tiedoksi,

merkitä tilintarkastuskertomuksen tiedoksi,

esittää tilintarkastuskertomuksen maakuntavaltuustolle,

esittää maakuntavaltuustolle, että tilinpäätös hyväksytään, ja

että vastuuvapaus myönnetään liiton hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 23.3.2021

Liitteenä vuoden 2020 tilinpäätös ja toimintakertomus, tilintarkastuskertomus 2020, henkilöstöraportti 2020.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

merkitä Pirkanmaan liiton vuoden 2020 tilintarkastuskertomuksen tiedoksi,

hyväksyä Pirkanmaan liiton tilinpäätöksen vuodelta 2020,

hyväksyä, että Pirkanmaan palkintorahastoa vähennetään 7 000,00 €,

että vuoden 2020 ylijäämä on 313 076,19 € ja

myöntää vastuuvapauden liiton hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Päätös.

Lisätietoja: Hallintojohtaja Petri Pikkuaho p. 050 3005 180
petri.pikkuaho@pirkanmaa.fi

9 § PIRKANMAAN LIITON TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2020

Tark.ltk. 18.12.2020 § 46

Pirkanmaan liiton hallintosäännön 56 §:ssä todetaan, että tarkastuslautakunta antaa maakuntavaltuustolle arvionsa kuntayhtymän toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ennen tilintarkastuskertomuksen valtuustokäsittelyä.

Lautakunta esittää arvionsa myös tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja maakuntahallituksen lausunnosta. Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aiheita.

Pirkanmaan liiton hallintosäännön 51 §:n mukaan arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa.

Pirkanmaan liiton hallintosääntö on kuntalain 121 §:n mukainen.

Päätösesitys. Tarkastuslautakunta päättää

käydä lähetekeskustelun vuoden 2020 arviointikertomusta varten.

Päätös. Tarkastuslautakunta kävi keskustelun ja päätti jatkaa asian käsittelyä seuraavassa kokouksessa.

Tark.ltk 5.2.2021 § 4

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on tehtävä valtuustolle oma arvionsa valtuuston tilikaudelle asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Vuoden 2020 arviointikertomusluonnos on lähetetty tarkastuslautakunnan jäsenille kokouskutsun yhteydessä.

Päätösesitys. Tarkastuslautakunta päättää

käydä keskustelun arviointikertomusluonnoksen pohjalta ja

päättää sen jatkokäsittelystä.

Päätös. Käytiin keskustelu ja päätettiin jatkaa arviointikertomuksen käsittelyä seuraavassa kokouksessa.

Tark.ltk 10.3.2021 § 13

Tarkastuslautakunnan viime kokouksessa tehtyjen lisäysten jälkeen muokattu arviointikertomus on esityslistan liitteenä.

Päätösesitys. Tarkastuslautakunta päättää

hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja

lähettää sen tiedoksi maakuntavaltuustolle sekä esittää,

että maakuntavaltuusto lähettää arviointikertomuksen maakuntahallitukselle.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 23.3.2021

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020 on esityslistan liitteenä.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

hyväksyä Pirkanmaan liiton arviointikertomuksen vuodelta 2020

ja

lähettää arviointikertomuksen maakuntahallitukselle.

Päätös.

10 § PIRKANMAAN LIITON TILINTARKASTAJAN VALINTA VUOSILLE 2021 - 2024

Tark.ltk. 18.12.2020 § 47 Pirkanmaan liiton tarkastuslautakunta on kahdessa syksyn 2020 kokouksessaan käsitellyt tilintarkastuksen järjestämistä vuosina 2021 - 2024. Tarkastushankinta sisältää lakisääteisen tilintarkastuksen ja liiton hanketarkastuksen.

Lautakuntakunnan toimeksiannosta liiton toimisto on pyytänyt tilintarkastuksesta tarjouksia. Hankinnan tarjouspyyntö on julkaistu Hilma -julkishankintojen sivustoilla.

Määräaikaan 19.11.2020 saapui 3 tarjousta. Kaikki tarjoukset täyttivät tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset. Laadunvarmistusjärjestelmästä ja osaamisesta voitiin antaa kaikille täydet pisteet. Täten ratkaisevaksi tekijäksi jäi tarjouksen hinta. Lasketulla vertailuhinnalla BDO Audiator Oy:n tarjous oli edullisin. Tarjouksessa esitetään päävastuulliseksi tilintarkastajaksi HT, JHT Minna Ainasvuori.

Tarjousten tarjousvertailu liitteenä.

Päätösesitys. Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle,

että Pirkanmaan liiton tilintarkastusyhteisöksi vuosille 2021 - 2024 valitaan BDO Audiator Oy ja päävastuulliseksi tilintarkastajaksi HT, JHT Minna Ainasvuori.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 23.3.2021

Liitteenä tilintarkastus 2021-2024 tarjousten vertailu.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

että Pirkanmaan liiton tilintarkastusyhteisöksi vuosille 2021 - 2024 valitaan BDO Audiator Oy ja päävastuulliseksi tilintarkastajaksi HT, JHT Minna Ainasvuori.

Päätös.

Lisätietoja: Hallintojohtaja Petri Pikkuaho p. 050 3005 180
petri.pikkuaho@pirkanmaa.fi

11 § VASTAUS VALTUUSTOALOITTEESEEN "TURVE KUUMENTAA PIRKANMAATAKIN"

Maakuntavaltuuston kokouksessa 30.11.2020 Keskustan maakuntavaltuustoryhmä jätti valtuustoaloitteen "Turve kuumentaa Pirkanmaatakin". Aloitteessaan Keskustan maakuntavaltuustoryhmä vaatii, että Pirkanmaan liitto selvittää pikaisesti maakunnan energiaturvetuotannon toimialan tilanteen ja muutosmahdollisuudet sekä rahoituskelpoisuuden oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) sekä muista tähän tarkoitukseen varatuista avustuslähteistä.

Aloitteessa todetaan, että Euroopan Unioni on perustanut oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF), joka on osa oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Se on tarkoitettu alueille, joilla siirtymä aiheuttaa erityisen voimakkaita taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Mekanismi tarjoaa tukea vähäpäästöiseen ja ilmastokestävään toimintaan siirtymiseen. Suomen JTF-rahoitusosuus on noin 400 miljoonaa euroa. Kansallisesti on tärkeää, että rahoitus kohdistuu myös Länsi- ja Etelä-Suomeen.

Aloitteen mukaan JTF-rahoitus tulisi kohdistaa erityisesti energiaturpeen käytön vähenemisestä aiheutuvien työpaikkojen menetysten sekä elinkeino- ja aluevaikutusten minimointiin. Pirkanmaalla tulisi myös selvittää koneyritysten mahdollisuus jatkaa ja kehittää toimintojaan kuivike- ja kasveturvealalla sekä aktiivihiihtotuotannossa, etteivät suoturpeet jää olemassa olevilta alueilta puoliiksi nostamatta ja lietteet valu lähijärviin. Keskustan maakuntavaltuustoryhmä edellyttää, että selvitykseen otetaan mukaan myös kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus ja hinta jatkossa. Lisäksi tulee selvittää huoltovarmuuteen ja korvaavaan energiaan liittyviä seikkoja.

Liitteenä valtuustoaloite "Turve kuumentaa Pirkanmaatakin"

Päätösesitys. Maakuntajohtaja Halme:

Maakuntahallitus päättää

esittää valtuustoaloitteeseen "Turve kuumentaa Pirkanmaatakin" seuraavan vastauksen:

Turvetuotanto ja turpeen käyttö Suomessa

Suomi on maailman suurin energiaturpeen kuluttaja, ja Suomen turvevarat ovat maailman viidenneksi suurimmat. Noin 90 prosenttia turpeen kulutuksesta on Suomessa ollut perinteisesti energiakäyttöä. Turvetta käytetään myös ympäristö-, kasvu- ja kuiviketurpeena esimerkiksi puutarhataloudessa ja kasviviljelyssä, maataloudessa, maanparantamisessa, kompostoinnissa sekä öljynimeytyksessä ympäristövahingoissa. Turpeen käyttö kasvualustatuotteisiin sekä korkeamman jalostusasteen käyttökohteisiin, kuten aktiivihiihteen ja turvekomposiittirakenteisiin, on kasvussa.

Suomen energiaturpeesta pääosa kulutetaan kaukolämpölaitoksissa sähkön ja lämmön tuotannossa yhdyskuntien ja teollisuuden tarpeisiin. Energiaturvetta käytetään myös tukipolttoaineena biomassaa polttavissa kaukolämpölaitoksissa sekä teollisuuslämmön tuotannossa ja teollisen valmistuksen prosesseissa. Turvetta käytetään lisäksi rakennuskohtaisessa lämmityksessä, erityisesti maatalouden ja teollisuuden rakennuksiin.

Turpeen energiakäyttö aloitettiin laajamittaisesti 1970-luvulla. Energiaturpeen käyttö kasvoi 2000-luvulle saakka, jolloin sen vuosittainen käyttö oli lähes 30 terawattituntia. Tämä vastasi seitsemän prosenttia Suomen kokonaisenergian

kulutuksesta. Nykyisin turpeen käyttö on laskenut noin 15 terawattituntiin ja osuus kokonaisenergiakulutuksesta on vajaa 5 prosenttia. Turpeen energiakäytön määrä on vaihdellut vuosittain riippuen sääolosuhteista ja turpeen kilpailukyvyistä muihin polttoaineisiin nähden.

Energiaturpeen päästöoikeuden hinnannousu ja energiavero ovat johtamassa energiaturpeen tuotannon ja käytön asteittaiseen vähenemiseen. Markkina on reagoinut tähän ja energiaturpeen käytön on arvioitu vähenevän jopa nopeammin, kuin mitä vuoden 2019 hallitusohjelmassa on linjattu. Hallitusohjelman tavoitteen energiaturpeen käytön puolittumisesta vuoteen 2030 mennessä arvioidaan toteutuvan nykyisellä kehityksellä jo vuonna 2025.

Pellervon taloustutkimus selvitti turvetoimialan vaikutuksia kansan- ja aluetalouteen. Selvityksen perusteella vuonna 2019 turvetoimialan liikevaihto koko maassa oli noin 455 miljoonaa euroa ja työllisyys 1400 henkilötyövuotta. Toimialan tuotannon bruttoarvo oli kuitenkin liikevaihtoa suurempi noin 500 miljoonaa euroa, josta toimialan oma jalostusarvo oli noin 126 miljoonaa euroa. Koko tuotantoketjussa toimiala työllisti 2 500 henkilötyövuotta. Pirkanmaan osuus koko maassa turvealalla suoraan työskentelevistä on hieman alle 4 prosenttia.

Turvetuotanto Pirkanmaalla

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arvion mukaan Pirkanmaalla on vuonna 2020 turvetuotannossa yhteensä 2160 hehtaaria. Pirkanmaalla on 45 turvetuotantoaluetta, joille on myönnetty ympäristölupa vuosina 2007-2020. Pirkanmaan osuus Suomen turvetuotantoalasta on noin neljä prosenttia. Pirkanmaalla turvetta tuotetaan energiantuotannon tarpeiden ohella kasvu- ja ympäristöturpeeksi. Jälkimmäisen osuus on karkeasti 15 prosenttia koko tuotantoalasta. Energiaturpeen ja kasvu- ja ympäristöturpeen tuotantoaloja ei kuitenkaan voi suoraan verrata keskenään, sillä kasvu- ja ympäristöturvetta tuotetaan usein energiaturpeen korjaamisen yhteydessä.

Huoltovarmuus edellyttää, että jonkinlainen reservi turpeen tuotannolle ja energiakäytölle säilyy maakunnassa. Sen suuruudesta tai alueellisesta tarpeesta ei ole valtakunnallista linjausta. Pirkanmaan energiantuotantolaitokset sijaitsevat sisämaassa, eikä ulkomailta tuotavien polttoaineiden tuonti ole helposti hoidettavissa tai järkevä ratkaisu ilmaston kannalta, joten huoltovarmuustuotantoa tulisi säilyä lähialueella.

Pirkanmaan maakuntakaavoissa osoitetut turvetuotannon alueet perustuvat osaltaan kaavojen laadinta-ajankohtana voimassa olleisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, joiden mukaisesti maakuntakaavoituksessa on tullut selvittää turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovittaa yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi on varattu jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Maakuntakaavassa on pyritty ohjaamaan tuotantoalueiden sijoittumista alueille, joissa ympäristöhaitat ovat vähäisimmät ja turvemaiden turvetuotantopotentiaali hyvä.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF) ja Pirkanmaan suunnitelma

Euroopan komissio on esittänyt vihreän kasvun politiikkaa ja vuoteen 2050 asetetun EU:n ilmastoneutraaliuden tavoitteen saavuttamista varten oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Mekanismi sisältää muun muassa uuden oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisen ohjelmakaudelle 2021-2027 (Just Transition Fund JTF). Rahaston tarkoituksena on tukea alueita ja toimialoja, joihin hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen eniten vaikuttaa. Siirtymisen on tapahduttava oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti jäsenmaiden erilaiset lähtökohdat huomioiden. Rahasto kohdentuu fossiilisista

polttoaineista (hiili, turve, öljyliuske) riippuvaisille alueille ja paljon kasvihuonekaasuja aiheuttavaan teollisuuteen.

Suomessa oikeudenmukaisen siirtymän rahasto keskittyy Itä- ja Pohjois- Suomeen sekä Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaa, Keski-Suomen, Satakunnan, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntiin. Pirkanmaalta mukaan neuvoteltiin neljä keskeistä kuntaa Punkalaidun, Parkano, Kihniö ja Virrat. Suomeen saatava rahoitus on n. 466 milj. euroa, josta monivuotisen rahoituskehiksen osuus 204 milj. euroa ja elpymisvälineen 262 milj. euroa. Kansallinen osarahoitus vähintään 30% eli kokonaisrahoitus siten 664 milj. euroa. Rahaston Pirkanmaalle kohdentuvasta määrästä ei tässä vaiheessa ole tietoa.

JTF:n sisältöehdotukset valmistellaan maakunnittain ja kootaan valtakunnalliseksi suunnitelmaksi komission hyväksyttäväksi. Suunnitelmassa tuettava toiminta tulee perustella turvetuotannon vähenemisen tai alasajon negatiivisten sosioekonomisten haittavaikutusten pohjalta. Keskeisiä tavoitteita ovat uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen luominen sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan investoinnit kehittyneen teknologian käyttöön ottamiseksi. Suunnitelma koostuu kolmesta osasta, joista osat A ja B valmistellaan maakunnassa.

Alueellisten siirtymäsuunnitelmien A-osa (sisältää arvion siirtymän sosioekonomisista ympäristöllisistä haittavaikutuksista sekä vaarassa olevien työpaikkojen tunnistamisen) toimitettiin työ- ja elinkeinoministeriöön 17.2.2021 mennessä. B-osa (sisältää siirtymän haasteisiin vastaamisen ja kuvauksen suunnitelluista toimista) toimitetaan ministeriöön 12.3.2021. Maakunnallista valmistelua hyödyntävä Suomen JTF-ehdotus on kokonaisuudessaan tavoitteena saada valmiiksi huhti-toukokuussa. Tämä aikataulu mahdollistaisi ohjelman aloittamisen syksyllä 2021 mennessä.

Pirkanmaalla JTF suunnitelmaa on valmisteltu Pirkanmaan liiton toimesta. Aluetalouden uudistamiseen ja elinkeinojen monipuolistamiseen liittyviä ehdotuksia on kerätty ja työstetty liiton vetämässä työryhmässä yhteistyössä kuntien, yritysten, ELY:n ja muiden sidosryhmien kuten Luonnonsuojeluliitto kanssa.

Turpeentuotannon vähenemisen vaikutukset

Turvetuotannon poistuma Pirkanmaalla osuu kuntiin, joilla väestön väheneminen on ollut voimakasta ja työpaikkakehitys heikohkoa. Energiaturvetuotannon loppuminen on siten vakava isku näiden alueiden taloudelle ja elinvoimalle sekä myös kyseisten kuntien taloudelle. Jokaisesta tuotetusta turvekuutiosta jää lähialueelle laskennallisesti 8 €/m³. Kuntaan jäävät eurot kertyvät alueiden maanvuokrista, turpeen tuotannosta ja siihen liittyvistä valmistelu- ja kunnostustöistä, kuormauksista, kuljetuksista, korjaamopalveluista (polttoainehuolto, renkaat, tarvikkeet, varaosat, korjaukset), infran rakentamisesta ja ylläpidosta sekä ympäristönhoitoon liittyvistä palveluista.

Suorien turvetyöpaikkojen lisäksi alasajolla on vaikutuksia koko arvoketjuun, mm. logistiikka, koneiden huolto ja varaosta, energialaitokset, maatilat jne. Pelkästään Parkanossa ja Kihniössä Vapolle ja muille turvetoimijoille työtä tekevien urakoitsijoiden, kuljetusliikkeiden, laiteteollisuuden ja huollon liikevaihto turpeen osalta on vuodessa noin 15 miljoonaa euroa. Tämän menetys kertaantuu vuosittain, kun polttoturpeen nosto vähenee. Toimijat ovat tehneet viimeisten 15 vuoden aikana isoja investointeja, ja tämä kone- ja laitekanta uhkaa jäädä vaille käyttöä.

Turvetuotanto työllistää mainituissa kunnissa suoraan noin 100 henkilöä ja välillisesti noin 180 ympärivuotisesti (henkilöitä, joiden toimeentulosta yli puolet

tulee turvealalta). Turveala tarjoaa merkittävässä määrin kausityötä erityisesti nuorille, ja kesäaikana työllistetään noin 300 henkeä lisää. Kerättyjen tietojen pohjalta Pirkanmaan koko turvealan arvoketjun työllistävyys arvioidaan n. 280 työpaikaksi. Työpaikkapoistuma heikentää erityisesti maaseudun elinvoimaa, työllisyyttä ja palveluja.

Sitowise Oy:n toteuttamien haastattelujen mukaan turveyrittäjyydelle on maaseudulla vähän kannattavia vaihtoehtoja. Työpaikkojen väheneminen koskettaa voimakkaimmin suorittavaa työtä ja yrittäjiä, koska toimiala on hyvin pienyritysvaltainen. Uusia työtilaisuuksia turvealan toimijoille etsittäessä haastavaa on, että turvetuotanto on maaseudulla, jossa mahdollisuudet vaihtoehtoisille elinkeinoille ja uudelleen kouluttautumiseen ovat rajalliset. Erityisiä riskiryhmiä ovat ikääntyneet ja vähän kouluttautuneet yrittäjät, joiden muutosjoustavuus voi olla puutteellinen. Toisaalta turveala on myös tarjonnut alueen nuorille näiden ensimmäisen kesätyöpaikan, ja näiden menetys näkyy siten myös kesätyömarkkinoilla. Alalla yleinen sivutoimisuus toisaalta helpottaa rinnakkaistöihin suuntautumista.

Merkittäviä alan työllistäjiä Vapon lisäksi ovat muutamat yksityiset toimijat, joiden osuus on Pirkanmaan turvetuotannosta ja investoinneista noin 30 %. Näistä suurimmat ovat A-P Niemi Oy ja Kekkilä Oy Parkanossa. Heijastevaikutuksia on myös maakunnan merkittävään broilerituotantoon. Muutoin alan yritykset ovat pääosin pienyrityksiä. Arvio on, että näissä siirtymälle alttiiksi joutuvista työntekijöistä noin puolet olisi erilaisten koulutuksellisten ja muiden uudelleen suuntautumista auttavien palveluiden tarpeessa.

Potentiaali ja kehittämismahdollisuudet

Siirtymä hiilineutraaliin energiantuotantoon voi olla vaikea, ja aiheuttaa paikallisesti isoja haittoja sekä työllisyyden että aluetalouden heikkenemistä. Toisaalta siihen sisältyy myös merkittäviä mahdollisuuksia. Pirkanmaa on HINKU-maakuntana sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraaliutta, mikä edellyttää myös energiajärjestelmän tarkastelua osana kokonaisuutta.

Muutoksella on ilmeisiä positiivisia vaikutuksia luontoon, ja se avaa myös uusia mahdollisuuksia, joista osa on elinkeinollisia. Esimerkiksi Pirkanmaalla turvetuotannon vesistöhaittoja on todettu erityisesti alueen luoteis- ja pohjoisosissa Ikaalisten ja Näsijärven reiteillä. Kiintoaineen lisääntyminen haittaa alueella etenkin virtakatuisten kalojen ja rapujen lisääntymistä. Turpeen tuotanto myös hävittää toiminta-alueellaan suoluonnon peruuttamattomasti, haittaa veden kiertokulkua, lisää ravinnekuormitusta sekä heikentää maisemaan, asutukseen ja soiden virkistyskäyttöön liittyviä arvoja. Näiden haittojen voidaan odottaa lievenevän turvetuotannon vähetessä, ja luonnonarvojen kohetessa myös esimerkiksi virkistys- ja matkailuedellytykset paranevat.

Työryhmä on tähän mennessä tunnistanut seuraavia mahdollisia toimenpideaiheita: Turvealalle työllistyneiden täydennys-, muunto- ja uudelleenkoulutus; toisen asteen ja työvoimahallinnon yhteistyönä, uusien yritysten perustamisen tuki, tuotannolliset investoinnit yrityksiin etenkin digitaalisuuden edistämiseksi, energiatehokkuuden lisäämiseksi ja/tai päästöjen vähentämiseksi, paikalliset kierto- ja biotalousinvestoinnit ja lämpöyrittäjyyden edistäminen, vapautuvien alueiden jälkihoito ja muokkaus uusiin käyttötarkoituksiin, valuma-alueiden kunnostus ja tarkkailu, investoinnit vapautuvien alueiden muuttamiseksi tuuli- ja aurinkoenergiakäyttöön, energia- ja erikoiskasvien viljelyyn tai virkistys- ja retkeilykäyttöön, investoinnit turpeen jatkojalostuskohteiden tutkimiseen ja kehittämiseen, kuten antibakteeriset ja hoitoturpeet, aktiivihielet, turvekomposiitit; alueen yliopistoyhteisön ja LUKEn yhteistyönä, konekannan muunnostyöt kierto- ja biotalouskäyttöön.

Alaan kohdistuu isoja muutospaineita, ja paikallisesti työpaikkoja menetetään. Toisaalta vihreä siirtymä tarjoaa myös uudenlaisia elinkeinollisia mahdollisuuksia, ja sitä myös tuetaan monin tavoin.

Päätös. Päätösesitys hyväksyttiin.

MKV 23.3.2021

Liitteenä Keskustan maakuntavaltuustoryhmän aloite.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto päättää

antaa Keskustan maakuntavaltuustoryhmän aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Turvetuotanto ja turpeen käyttö Suomessa

Suomi on maailman suurin energiaturpeen kuluttaja, ja Suomen turvevarat ovat maailman viidenneksi suurimmat. Noin 90 prosenttia turpeen kulutuksesta on Suomessa ollut perinteisesti energiakäyttöä. Turvetta käytetään myös ympäristö-, kasvu- ja kuiviketurpeena esimerkiksi puutarhataloudessa ja kasviviljelyssä, maataloudessa, maanparantamisessa, kompostoinnissa sekä öljynimeytyksessä ympäristövahingoissa. Turpeen käyttö kasvu- ja jalostustuotteisiin sekä korkeamman jalostusasteen käyttökohteisiin, kuten aktiivihieleen ja turvekomposiittirakenteisiin, on kasvussa.

Suomen energiaturpeesta pääosa kulutetaan kaukolämpölaitoksissa sähkön ja lämmön tuotannossa yhdyskuntien ja teollisuuden tarpeisiin. Energiaturvetta käytetään myös tukipolttoaineena biomassaa polttavissa kaukolämpölaitoksissa sekä teollisuuslämmön tuotannossa ja teollisen valmistuksen prosesseissa. Turvetta käytetään lisäksi rakennuskohteissa lämmityksessä, erityisesti maatalouden ja teollisuuden rakennuksiin.

Turpeen energiakäyttö aloitettiin laajamittaisesti 1970-luvulla. Energiaturpeen käyttö kasvoi 2000-luvulle saakka, jolloin sen vuosittainen käyttö oli lähes 30 terawattituntia. Tämä vastasi seitsemän prosenttia Suomen kokonaisenergian kulutuksesta. Nykyisin turpeen käyttö on laskenut noin 15 terawattituntiin ja osuus kokonaisenergiakulutuksesta on vajaa 5 prosenttia. Turpeen energiakäytön määrä on vaihdellut vuosittain riippuen sääolosuhteista ja turpeen kilpailukyvästä muihin polttoaineisiin nähden.

Energiaturpeen päästöoikeuden hinnannousu ja energiavero ovat johtamassa energiaturpeen tuotannon ja käytön asteittaiseen vähenemiseen. Markkina on reagoinut tähän ja energiaturpeen käytön on arvioitu vähenevän jopa nopeammin, kuin mitä vuoden 2019 hallitusohjelmassa on linjattu. Hallitusohjelman tavoitteen energiaturpeen käytön puolittumisesta vuoteen 2030 mennessä arvioidaan toteutuvan nykyisellä kehityksellä jo vuonna 2025.

Pellervon taloustutkimus selvitti turvetoimialan vaikutuksia kansan- ja aluetalouteen. Selvityksen perusteella vuonna 2019 turvetoimialan liikevaihto koko maassa oli noin 455 miljoonaa euroa ja työllisyys 1400 henkilötyövuotta. Toimialan tuotannon bruttoarvo oli kuitenkin liikevaihtoa suurempi noin 500 miljoonaa euroa, josta toimialan oma jalostusarvo oli noin 126 miljoonaa euroa. Koko tuotantoketjussa toimiala työllisti 2 500 henkilötyövuotta. Pirkanmaan osuus koko maassa turvealalla suoraan työskentelevistä on hieman alle 4 prosenttia.

Turvetuotanto Pirkanmaalla

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arvion mukaan Pirkanmaalla on vuonna 2020 turvetuotannossa yhteensä 2160 hehtaaria. Pirkanmaalla on 45 turvetuotantoaluetta, joille on myönnetty ympäristölupa vuosina 2007-2020. Pirkanmaan osuus Suomen turvetuotantoalasta on noin neljä prosenttia. Pirkanmaalla turvetta tuotetaan energiantuotannon tarpeiden ohella kasvu- ja ympäristöturpeeksi. Jälkimmäisen osuus on karkeasti 15 prosenttia koko tuotantoalasta. Energiaturpeen ja kasvu- ja ympäristöturpeen tuotantoaloja ei kuitenkaan voi suoraan verrata keskenään, sillä kasvu- ja ympäristöturvetta tuotetaan usein energiaturpeen korjaamisen yhteydessä.

Huoltovarmuus edellyttää, että jonkinlainen reservi turpeen tuotannolle ja energiakäytölle säilyy maakunnassa. Sen suuruudesta tai alueellisesta tarpeesta ei ole valtakunnallista linjausta. Pirkanmaan energiantuotantolaitokset sijaitsevat sisämaassa, eikä ulkomailta tuotavien polttoaineiden tuonti ole helposti hoidettavissa tai järkevä ratkaisu ilmaston kannalta, joten huoltovarmuustuotantoa tulisi säilyä lähialueella.

Pirkanmaan maakuntakaavoissa osoitetut turvetuotannon alueet perustuvat osaltaan kaavojen laadinta-ajankohtana voimassa olleisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, joiden mukaisesti maakuntakaavoituksessa on tullut selvittää turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovittaa yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi on varattu jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Maakuntakaavassa on pyritty ohjaamaan tuotantoalueiden sijoittumista alueille, joissa ympäristöhaitat ovat vähäisimmät ja turvemaiden turvetuotantopotentiaali hyvä.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF) ja Pirkanmaan suunnitelma

Euroopan komissio on esittänyt vihreän kasvun politiikkaa ja vuoteen 2050 asetetun EU:n ilmastoneutraaliuden tavoitteen saavuttamista varten oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Mekanismi sisältää muun muassa uuden oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisen ohjelmakaudelle 2021-2027 (Just Transition Fund JTF). Rahaston tarkoituksena on tukea alueita ja toimialoja, joihin hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen eniten vaikuttaa. Siirtymisen on tapahduttava oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti jäsenmaiden erilaiset lähtökohdat huomioiden. Rahasto kohdentuu fossiilista polttoaineista (hiili, turve, öljyliuske) riippuvaisille alueille ja paljon kasvihuonekaasuja aiheuttavaan teollisuuteen.

Suomessa oikeudenmukaisen siirtymän rahasto keskittyy Itä- ja Pohjois- Suomeen sekä Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaa, Keski-Suomen, Satakunnan, Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntiin. Pirkanmaalta mukaan neuvoteltiin neljä keskeistä kuntaa Punkalaidun, Parkano, Kihniö ja Virrat. Suomeen saatava rahoitus on n. 466 milj. euroa, josta monivuotisen rahoituskehysten osuus 204 milj. euroa ja elpymisvälineen 262 milj. euroa. Kansallinen osarahoitus vähintään 30% eli kokonaisrahoitus siten 664 milj. euroa. Rahaston Pirkanmaalle kohdentuvasta määrästä ei tässä vaiheessa ole tietoa.

JTF:n sisältöehdotukset valmistellaan maakunnittain ja kootaan valtakunnalliseksi suunnitelmaksi komission hyväksyttäväksi. Suunnitelmassa tuettava toiminta tulee perustella turvetuotannon vähenemisen tai alasajon negatiivisten sosioekonomisten haittavaikutusten pohjalta. Keskeisiä tavoitteita ovat uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen luominen sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan investoinnit kehittyneen teknologian käyttöön ottamiseksi. Suunnitelma koostuu kolmesta osasta, joista osat A ja B valmistellaan maakunnassa.

Alueellisten siirtymäsuunnitelmien A-osa (sisältää arvion siirtymän sosioekonomisista ympäristöllisistä haittavaikutuksista sekä vaarassa olevien työpaikkojen tunnistamisen) toimitettiin työ- ja elinkeinoministeriöön 17.2.2021 mennessä. B-osa (sisältää siirtymän haasteisiin vastaamisen ja kuvauksen suunnitelluista toimista) toimitetaan ministeriöön 12.3.2021. Maakunnallista valmistelua hyödyntävä Suomen JTF-ehdotus on kokonaisuudessaan tavoitteena saada valmiiksi huhti-toukokuussa. Tämä aikataulu mahdollistaisi ohjelman aloittamisen syksyllä 2021 mennessä.

Pirkanmaalla JTF suunnitelmaa on valmisteltu Pirkanmaan liiton toimesta. Aluetalouden uudistamiseen ja elinkeinon monipuolistamiseen liittyviä ehdotuksia on kerätty ja työstetty liiton vetämässä työryhmässä yhteistyössä kuntien, yritysten, ELY:n ja muiden sidosryhmien kuten Luonnonsuojeluliitto kanssa.

Turpeentuotannon vähenemisen vaikutukset

Turvetuotannon poistuma Pirkanmaalla osuu kuntiin, joilla väestön väheneminen on ollut voimakasta ja työpaikkakehitys heikohkoa. Energiaturvetuotannon loppuminen on siten vakava isku näiden alueiden taloudelle ja elinvoimalle sekä myös kyseisten kuntien taloudelle. Jokaisesta tuotetusta turvekuutiosta jää lähialueelle laskennallisesti 8 €/m³. Kuntaan jäävät eurot kertyvät alueiden maanvuokrista, turpeen tuotannosta ja siihen liittyvistä valmistelu- ja kunnostustöistä, kuormauksista, kuljetuksista, korjaamopalveluista (polttoainehuolto, renkaat, tarvikkeet, varaosat, korjaukset), infran rakentamisesta ja ylläpidosta sekä ympäristöhoitoon liittyvistä palveluista.

Suorien turvetyöpaikkojen lisäksi alasajolla on vaikutuksia koko arvoketjuun, mm. logistiikka, koneiden huolto ja varaosa, energialaitokset, maatilat jne. Pelkästään Parkanossa ja Kihniössä Vapolle ja muille turvetoimijoille työtä tekevien urakoitsijoiden, kuljetusliikkeiden, laitteellisuuden ja huollon liikevaihto turpeen osalta on vuodessa noin 15 miljoonaa euroa. Tämän menetys kertaantuu vuosittain, kun polttoturpeen nosto vähenee. Toimijat ovat tehneet viimeisten 15 vuoden aikana isoja investointeja, ja tämä kone- ja laitekanta uhkaa jäädä vaille käyttöä.

Turvetuotanto työllistää mainituissa kunnissa suoraan noin 100 henkilöä ja välillisesti noin 180 ympärivuotisesti (henkilöitä, joiden toimeentulosta yli puolet tulee turvealalta). Turveala tarjoaa merkittävässä määrin kausityötä erityisesti nuorille, ja kesäaikana työllistetään noin 300 henkeä lisää. Kerättyjen tietojen pohjalta Pirkanmaan koko turvealan arvoketjun työllistävyys arvioidaan n. 280 työpaikaksi. Työpaikkapoistuma heikentää erityisesti maaseudun elinvoimaa, työllisyyttä ja palveluja.

Sitowise Oy:n toteuttamien haastattelujen mukaan turveyrittäjyydelle on maaseudulla vähän kannattavia vaihtoehtoja. Työpaikkojen väheneminen koskettaa voimakkaimmin suorittavaa työtä ja yrittäjiä, koska toimiala on hyvin pienyritysvaltainen. Uusia työtilaisuuksia turvealan toimijoille etsittäessä haastavaa on, että turvetuotanto on maaseudulla, jossa mahdollisuudet vaihtoehtoisille elinkeinoille ja uudelleen kouluttautumiseen ovat rajalliset. Erityisiä riskiryhmiä ovat ikääntyneet ja vähän kouluttautuneet yrittäjät, joiden muutosjoustavuus voi olla puutteellinen. Toisaalta turveala on myös tarjonnut alueen nuorille näiden ensimmäisen kesätyöpaikan, ja näiden menetys näkyy siten myös kesätyömarkkinoilla. Alalla yleinen sivutoimisuus toisaalta helpottaa rinnakkaistöihin suuntautumista.

Merkittäviä alan työllistäjiä Vapon lisäksi ovat muutamet yksityiset toimijat, joiden osuus on Pirkanmaan turvetuotannosta ja investoinneista noin 30 %. Näistä suurimmat ovat A-P Niemi Oy ja Kekkilä Oy Parkanossa. Heijastevaikutuksia on

myös maakunnan merkittävään broilerituotantoon. Muutoin alan yritykset ovat pääosin pienyrityksiä. Arvio on, että näissä siirtymälle alttiiksi joutuvista työntekijöistä noin puolet olisi erilaisten koulutuksellisten ja muiden uudelleen suuntautumista auttavien palveluiden tarpeessa.

Potentiaali ja kehitysmahdollisuudet

Siirtymä hiilineutraaliin energiantuotantoon voi olla vaikea, ja aiheuttaa paikallisesti isoja haittoja sekä työllisyyden että aluetalouden heikkenemistä. Toisaalta siihen sisältyy myös merkittäviä mahdollisuuksia. Pirkanmaa on HINKU-maakuntana sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraaliutta, mikä edellyttää myös energiajärjestelmän tarkastelua osana kokonaisuutta.

Muutoksella on ilmeisiä positiivisia vaikutuksia luontoon, ja se avaa myös uusia mahdollisuuksia, joista osa on elinkeinollisia. Esimerkiksi Pirkanmaalla turvetuotannon vesistöhaittoja on todettu erityisesti alueen luoteis- ja pohjoisosissa lkaalisten ja Näsijärven reiteillä. Kiintoaineen lisääntyminen haittaa alueella etenkin virtakutuisten kalojen ja rapujen lisääntymistä. Turpeen tuotanto myös hävittää toiminta-alueellaan suoluonnon peruuttamattomasti, haittaa veden kiertokulkua, lisää ravinnekuormitusta sekä heikentää maisemaan, asutukseen ja soiden virkistyskäyttöön liittyviä arvoja. Näiden haittojen voidaan odottaa lievenevän turvetuotannon vähetessä, ja luonnonarvojen kohetessa myös esimerkiksi virkistys- ja matkailuedellytykset paranevat.

Työryhmä on tähän mennessä tunnistanut seuraavia mahdollisia toimenpiteitä: Turvealalle työllistyneiden täydennys-, muunto- ja uudelleen koulutus; toisen asteen ja työvoimahallinnon yhteistyönä, uusien yritysten perustamisen tuki, tuotannolliset investoinnit yrityksiin etenkin digitaalisuuden edistämiseksi, energiatehokkuuden lisäämiseksi ja/tai päästöjen vähentämiseksi, paikalliset kierto- ja biotalousinvestoinnit ja lämpöyrittäjyyden edistäminen, vapautuvien alueiden jälkihoito ja muokkaus uusiin käyttötarkoituksiin, valuma-alueiden kunnostus ja tarkkailu, investoinnit vapautuvien alueiden muuttamiseksi tuuli- ja aurinkoenergiakäyttöön, energia- ja erikoiskasvien viljelyyn tai virkistys- ja retkeilykäyttöön, investoinnit turpeen jatkojalostuskohteiden tutkimiseen ja kehittämiseen, kuten antibakteeriset ja hoitoturpeet, aktiivihielet, turvekomposiitit; alueen yliopistoyhteisön ja LUKE:n yhteistyönä, konekannan muunnostyöt kierto- ja biotalouskäyttöön.

Alaan kohdistuu isoja muospaineita, ja paikallisesti työpaikkoja menetetään. Toisaalta vihreä siirtymä tarjoaa myös uudenlaisia elinkeinollisia mahdollisuuksia, ja sitä myös tuetaan monin tavoin.

Päätös.

Lisätietoja. Alueidenkäytön johtaja Ruut-Maaria Rissanen, p. 044 422 2264
ruut-maaria.rissanen@pirkanmaa.fi

12 § KOKOUKSESSA JÄTETYT VALTUUSTOALOITTEET

Pirkanmaan liiton hallintosääntö 93 §:

Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kuntayhtymän toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä maakuntahallituksen valmisteltavaksi. Maakuntavaltuusto voi päättää, että aloitteesta tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Maakuntahallituksen on vuosittain maakuntavaltuuston ensimmäisessä kokouksessa esitettävä maakuntavaltuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja maakuntahallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita maakuntavaltuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Maakuntavaltuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Päätösesitys. Maakuntavaltuusto toteaa

tässä kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet,

erikseen päätettäessä käy niistä lähetekeskustelun ja

lähettää aloitteet maakuntahallituksen valmisteltavaksi.

Päätös.

13 § MAAKUNTAVALTUUSTON KYSELYTUNTI

Pirkanmaan liiton hallintosääntö 95 §:

Valtuutetulla on oikeus esittää maakuntahallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään kahden minuutin pituisia kysymyksiä kuntayhtymän hallintoa ja taloutta koskevista asioista.

Kyselytunti järjestetään ennen maakuntavaltuuston kokousta, jollei maakuntavaltuusto toisin päättä. Kyselytunti on julkinen.

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Maakuntahallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päättä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään kolmekymmentä päivää ennen maakuntavaltuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

14 § MUUT ASIAT

15 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN